

Vlaams
Parlement

ingediend op **198** (2019-2020) – Nr. 1
28 januari 2020 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Ann De Martelaer, Celia Groothedde en Johan Danen

over de discriminatie van volle en halve wezen
door de invoering van het groeipakket

TOELICHTING

Het Vlaams Parlement heeft bij de behandeling van verzoekschrift nr. 21 over de discriminatie van wezen door de invoering van het groeipakket, in het bijzonder ter uitvoering van artikel 216 van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, vastgesteld dat kinderen die voor 1 januari 2019 geboren zijn en vanaf 2019 volledig of half wees worden, onmiddellijk toetreden tot de nieuwe regeling van het Vlaamse groeipakket.

De uitvoering van dat artikel staat haaks op de maximaal verworven rechten die kinderen hebben als ze geboren zijn voor 2019. Nieuwe volle of halve wezen verliezen door artikel 216 van het decreet van 27 april 2018 vanaf 1 januari 2019 hun verworven rechten, meer bepaald de rangregeling, hun leeftijdsbijslagen én de hogere wezenbijslag.

In tegenstelling tot de regeling van de Algemene kinderbijslagwet (AKBW) maakt het groeipakket het volgende onderscheid tussen volle wezen, die beide ouders verloren zijn, en halve wezen, van wie een van de ouders overleden is:

- een kind dat voor 1 januari 2019 geboren is en na die datum beide ouders verliest, krijgt boven op de basiskinderbijslag van 163,20 euro, een wezenbijslag van nog eens 163,20 euro, en ontvangt dus in totaal 326,40 euro;
- een kind dat voor 1 januari 2019 geboren is en na die datum een van beide ouders verliest, krijgt boven op de basiskinderbijslag van 163,20 euro een wezenbijslag van 81,60 euro, en ontvangt dus in totaal 244,80 euro.

Volle en halve wezen kunnen weliswaar een sociale toeslag krijgen, maar die sociale toeslagen zijn zeker voor halve wezen ontoereikend om de lagere wezenbijslag én het verlies van de leeftijdsbijslagen te compenseren.

Uit de debatten die gevoerd zijn in de aanloop naar de omzetting van de AKBW naar het groeipakket, blijkt dat het uitgangspunt steeds was om vanuit het kind te vertrekken, waarbij de spelregels niet zouden worden gewijzigd. Kinderen die voor 1 januari 2019 geboren zijn, zouden hun verworven recht behouden tot ze volwassen zijn.

Ook het Grondwettelijk Hof stelt in zijn uitspraak (arresten 195/2019 en 198/2019 van 5 december 2019) dat de decreetgever ervoor wilde zorgen dat kinderen die voor de inwerkingtreding van de nieuwe reglementering geboren zijn, na de hervorming geen lagere bijslagen ontvangen.

Overlevende ouders die een nieuw gezin stichten, verliezen de halfwezenbijslag als de AKBW wordt toegepast, maar ze kunnen die bijslag wel behouden in het groeipakket.

Wie net geconfronteerd is met het overlijden van een partner, heeft het niet alleen financieel maar ook psychisch moeilijk. Iemand in die situatie aanmoedigen om zo snel mogelijk een nieuwe partner te zoeken, is een vreemd signaal van deze regering. Het komt voor een overlevende ouder zeer hard aan om te moeten vaststellen dat de overlijdensdatum van de partner, namelijk voor of na 1 januari 2019, een verschil van honderden euro's per maand betekent. Die sterfdatum zou geen rol mogen spelen, omdat er vanuit de geboortedatum (voor of na 1 januari 2019) van het kind moet worden vertrokken.

Eenoudergezinnen zijn veel kwetsbaarder voor armoede. Professor Pieter Adriaenssens stelde onlangs dat kinderen die in armoede opgroeien, minder vaardigheden ontwikkelen, vaker onder hun niveau studeren en moeilijker een job kunnen vinden, ook al hebben ze daar de capaciteiten voor. Als de regering op termijn minder wil betalen, moet ze nu blijvend investeren.

Kinderen die moeten opgroeien zonder ouders, dus volle wezen, hebben het sociaal, psychologisch en financieel niet gemakkelijk. Ze kunnen alleen op zichzelf rekenen en hebben niet echt andere belangenbehartigers.

Op basis van een ruwe schatting bespaart de Vlaamse Regering door de toepassing van artikel 216 van het decreet van 27 april 2018 jaarlijks maar liefst 32 miljoen euro op volle en halve wezen. Besparen op kinderbijslag, of het nu in de AKBW-regeling of in het groeipakket is, staat haaks op de intentie van de regering om van de kinderbijslag de basispijler van de bestrijding van kinderarmoede te maken. Weeskinderen moeten verder met één in plaats van met twee ouders, of hebben zelfs geen ouders meer. In de meeste situaties valt het gezinsinkomen van de overlevende ouder terug van twee inkomens op één inkomen. Halve wezen hebben in tegenstelling tot kinderen van gescheiden ouders geen recht op onderhoudsbijdragen. Volle wezen worden vaak binnen de familie opgevangen. Ze worden dan ook volledig afhankelijk van de financiële situatie van het gezin waarin ze terechtkomen.

Ann DE MARTELAER
Celia GROOTHEDDE
Johan DANEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Vlaamse Regering,

- overwegende dat:
 - 1° het risico op armoede of sociale uitsluiting in ons land vier keer zo hoog is bij leden van eenoudergezinnen als bij een gezin met twee volwassenen en twee kinderen;
 - 2° kinderen die volle wees zijn, het sociaal en financieel niet gemakkelijk hebben, doordat de toekenning van een sociale toeslag afhankelijk is van de sociaal-economische situatie van het gezin waarin ze verder opgroeien of van de personen bij wie ze ten laste zijn;
 - 3° zelfs voor halve wezen die een sociale toeslag ontvangen, die toeslag ontoereikend is om de lagere wezenbijslag én het verlies van de leeftijdsbijslagen te compenseren;
 - 4° bij de overgang van de Algemene kinderbijslagwet (AKBW) naar het groeipakket het principe om vanuit het kind te vertrekken centraal staat;
- vraagt de Vlaamse Regering om het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid als volgt aan te passen:
 - 1° een rechtgevend kind dat geboren is voor 1 januari 2019 en nadien halve of volle wees wordt, behoudt het recht op wezentoeslag volgens de AKBW;
 - 2° een ouder die na de dood van de partner een nieuw gezin sticht, kan beslissen om over te stappen op de regeling voor halve wezen van het groeipakket.

Ann DE MARTELAER
Celia GROOTHEDDE
Johan DANEN